

ODPRAWA (96) sb f

o oraz oba a jasne (w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie).

sg N odprawa (22). ◇ G odprawy (24). ◇ A odprawę (25) [w tym: -e (6), -ae (1), -a (1)]. ◇ I odprawą (4). ◇ L odprawie (14). ◇ pl G odprów (1). ◇ A odprawy (2). ◇ L odprawach (4).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. Załatwienie (załatwianie), realizacja; to, co się robi lub należy zrobić; udział, uczestnictwo w czymś; actus Calep, Cn; confectura Calep; expeditio JanStat; actio, curatio, dispensatio, procuratio Cn (67): Ná koniec do piekła fkażą A tám Niefpora odprawa Trudno do wyfiego prawa RejRozpr E2v; Iudas iuz w mieście wyrzawfzy Iozepha w wielkieu wielmożności/ acz go nie znał zle fobie tuży o odprawie RejJóz M, M8 [2 r.], M8v; OrzRozm L4; BielKron 402v; SkarŻyw 336; ReszPrz 68; Calep 45b, 238a; Szyper ma żyto pierwey mierzyć fobie/ y klucz wziąć dla prętfzey odprawy ładuiąc. GostGosp 92, 166.

odprawa czego (1): ludziom rada duchowna/ y ręką kto go iedno prosił o iakieu roboty odprawę/ fluzył. SkarŻyw 508.

odprawa czemu (1): Czynu [= drewna] w dobrą drogę nágotować/ áby fie rzeczam/ dla nieopátrzenia/ nie odwlokła odprawa. GostGosp 76.

odprawa czym (1): PaprPan Tv cf W przen.

odprawa z czym (1): PaprPan Tv cf W przen.

odprawa czyja [= tego, kto coś komus załatwia] (1): Synu moy czemu teraz tak ná mię nárzekałz/ [...] Iefzczęs fie nie omylił ná moiey odprawie BielKom D5.

W przen (1): Lżeýfa niżli s kopia ięzykiem odprawa PaprPan Tv.

a. Wykonanie (wykonywanie) czynności związanych z pełnioną funkcją publiczną, zajmowanym stanowiskiem (45):

odprawa czego (8): Po odprawie takowego pozdrowienia/ zopytał pofél Turecki Cefarzá ktoryby był [...] Cefarški fyn BielKron 332, 329v; áby po tym wfzytkich rzeczy ná Séymiech koronnych włácnienie y prędfza odprawa bydf mogła. SarnStat 31 [idem] 269. Cf Wyrażenia.

Wyrażenia: »odprawa listow« (3): ktore lifty/ gdy kfiaźdz Biłkup wziął/ y przecedł/ [...] dla odprawy ich/ do kownáty [...] isć muíal Górndworz C3v; SarnStat 319, 1202.

»odprawa potrzeby [= wojny], wojenna« (1:1): taką przyczynę [pozwany] ná blifki Sąd/ po chorobie fwoiey/ [...] álbo po Pielgrzymowaniu/ álbo po odprawie Woienney/ przypozywawfzy ftronę oznaymi GroicPorz q3v; SarnStat 435.

α. Rozstrzygnięcie sprawy sądowej (5): Pożrzy iáko v prawa/ płáczą/ nárzekáia/ Nigdy prędkieu odprawy vbodzy nie máia. BielRozm 7; SarnStat 536.

odprawa czemu (1): tym práwnym pořwarkom ktore ida z prawa/ Aby była porządna á rychła odprawa. BielRozm 9.

Wyrażenie: »odprawa sprawiedliwości« (2): Aby tym prędfza odprawa fprawiedliwości ízła UstPraw K2 [idem] SarnStat 808.

β. Kontrola celna (1): Co owo na mycie fiedzi Słucha furmánow fpowiedzi Chodz íam brácie po odprawę A wfłak dawno wfz wfławę Co mař odkámieniá płáć RejRozpr C4v.

γ. Egzekucja wyroku (7): SarnStat 872 cf Wyrażenie.

Zwrot: »odprawę uczynić; (nie)uczynienie odprawy« (1;2): łąd [...] powinien będzie ná imieniu onégo wywołańcá odprawę vczynić *SarnStat* 874, 869 [2 r.].

Wyrażenie: »odprawa rzeczy osądzonej« (3): w łprawie oładzonéy przez Sędzie główne iełliby sie dofyć nie sftáło/ w odprawie ma bydź odełtano do wrzędu naleźnego/ gdzie winowátych ośiádłość iełt/ ku wykonaniu odprawy rzeczy oładzonéy. *SarnStat* 872, 874 [2 r.].

δ. Uroczysta audiencja dla posła zagranicznego [cf objaśnienie s.v. **ODPRAWIĆ 1.a.β.**] (22) : Iełfly go przipwłcza do Czełfarza thedi thak bandzye mowyl Krol ye⁸⁰ Mcz polfky pan moy rołkazał wałchey Czełarłkyey mczi polzdrowyeny braczkye powyedzyecz. [...] Atham lyłth odda y opredkam odprawę prołfzycz bandzye. *LibLeg* 11/135v, 10/153v, 11/135v, 173, 186v; Ná odprawie/ dano im [posłom] dwie łzácie podłzite czarnymi Sobolmi *BielKron* 435, 407v, 408v; Połłowie/ widzę/ idą nofy powiešiwłzy/ Znác że nie po łwey myłli odprawę odnołżą. *KochOdpr* C3; *ActReg* 81.

odprawa czym (1): Gdyż y thu widamy iáko połłowie krolewłcy/ [...] gdy thu do kogo przydą s pewnymi połelłtwy [...]/ iáko ie przyjmuie łwiát w pocźciwości wielkiéy. A gdy też iáka plotká przydzye/ chociaż łie powieda od Pána iákiego/ [...] tákże też plotkámí á pośmiechy bywa odprawa iego. *RejPos* 317v.

odprawa w czym (3): bandzye ych szandal ymyenyem nałzym, aby szyą przyczynyly do Cełzarza o rychłą y dobrą wrzeczyach nałzych odprawa *LibLeg* 7/9v, 10/155, 11/188.

odprawa czyja [= przyjmowanego posła] (1): *RejPos* 317v cf *odprawa czym*.

Zwroty: »dać odprawę [z przytoczeniem]« (1): gdzie my thaką dano odprawae przez Lithphibassze thymy słowy. [...] Cessarz [...] zołthawya łfyna Croliia Ianwłzewego [...] na pansthwie Wąngierszkym *LibLeg* 9/49v.

»odprawę wziąć« (2): *LibLeg* 11/188; tułżę/ że odprawę Do tey doby iuż wzięli połłowie *KochOdpr* C2v.

Wyrażenie: »odprawa posłow« (4): *BielKron* 58 marg; *KochOdpr kt*, A3v žp; to włzytko co iełt wysłżéy złtrony odprawy Połłów nápiłfano/ záchowano bydź ma. *SarnStat* 45.

Szeregi: »odprawa i odpis« (1): yłz mv nye poruczono nycz mowycz Sczełfarzem yedno lyłth oddacz a odprawi y odpyłfv łzye vpomynacz *LibLeg* 11/135.

»odpowieź a odprawa« (1): Czo sye doticze o włpomozenie a opoziczenie pyeniedzi wtey rzeczi połfelł twego pana [...] miał dołtateczną odpowiedz a odprawę wwyłnye od K y: M *LibLeg* 10/155.

Przen (1) : POłłał ieden Ziemiánin do Pána wielkiágo/ Sługę [...] nie bárzo dworłkiégo [który powiedział jakieś głupstwo] [...]. Parłną włzyfcy wnet śmiechem/ połelł łye záplónął: Nie czekáiąc odprawy/ z izby włkok wywiónął *PudłFr* 25.

ε. Procedura urzędowania (1) :

W połączeniu szeregowym (1): KAnclérzkié y Podkánclérzkié wrzędy/ od tego czáfu władzą/ exekucią/ odprawą y zwyczáiem/ ták máią bydź łporzadzóné/ iákoby włafnie iednéy mocy byly rozumíané. *SarnStat* 322.

b. Wykonywanie czynności kultowej; tu: odprawianie mszy (1) : poćiekłj tákie wody z oczu iego/ iłz księgi y korporał polał: á dłuęo łię zodprawą biedząc/ liedwie ze Młzey wybrnął. *SkarŻyw* 580.

c. Podolanie, uczynienie zadość (1) :

Wyrażenie: »potrzeb odprawa« (1): ZIácháliście fię w imię Páńfkie/ ná opátrowanie niebełpieczności Koronnych: [...] wćiekaćie fię [...] do łzukánia łáfki Duchá ś. z ktoreyby wam był dány rozum y mądrość/ ná dobrą y łzczęśliwą tákich potrzeb odpráwę. *SkarKazSej* 657a.

d. Ostre potraktowanie, unieszkodliwienie (3) : łprobuy go kędy chcelz/ w dworłtwie y v práwá/ Vřrzyłz iże cie potka/ wnet łłuzna odpráwá. *RejZwierz* 72v.

Zwrot: »odpráwę wziąć [od kogo]« (1): Prętką Turczyn odpráwę wzyąłby od Ruśiná *PaprPan* Tv.

Przen (1) :

Zwrot: »brać [od czego] odpráwę« (1): iż máłto rołtopione/ ktho go s nich wielé pić może/ iełt prześpieczny od iádu s piecá [...]. Ale ći co go pić niemogá/ [...] biorą od dymu pręthką odpráwę *SienLek* 157.

2. Odpowiedź (10) : *PaprPan* D; Miał Ciekłinski to roskazanie abyśię vsilnie vpominał [...] responsu, ktory gdy by nazwłokę miał isc, aby odiachał bez responsu: zaledwiem ia Ciekłinskiego zatrzymał, azaledwiem też y iaką taką odpráwę wymógł *ActReg* 129.

odprawa czyja [= odpowiadającego] (1): [z mowy arcybiskupa mogunckiego podczas koronacji cesarza:] tu tedy twoiey odpráwy czekamy wielki Cefárzu *BielKron* [332²].

Zwroty: »odpráwę da(wa)ć« [szyk zmienny] (5): W tym przyłzedł łtárzec iákis/ Pánie mnie wzięli kożuch. A Rotmiłtrz zákołyfawłzy głowá. To złodziey chythry iákoć fię zbiera wczás ná zimę. Y okrom tych łłow/ nie dał im iney odpráwy. *GórnDworz* R4v; *SkarŻyw* 319, 531; *WujNT przedm* 38; Niech mi fię włzyłtko sftánie podług słowá twego: Táką odpráwę dawłzy połłowi wielkiému/ [...] Coś ná ten czás/ o Pánno/ zá poćiechy miałá *SiebRozmyśl* F3v.

»wziąć [od kogo] odpráwę« (1): Lecz fię ná tym [czart kuszący Chrystusa] bárzo ołzukał/ wziąłwłzy od páná odpráwę godną złości łwey. *CzechEp* 423.

Wyrażenie: »odprawa w pytaniu« = *odpowiedź na pytanie* (1): iłz [...] Bogowie ich niemymi zołtáli/ á odpráwy w pytánium dáć niechcá *SkarŻyw* 531.

Przen (1) :

Wyrażenie: »krotka odprawa« (1): Ach cożby dziś nálażł tákich Farizeułzow á tákich omyłnych pytháčzow Páná tego [...]. Ale podobno tákże im przydzye s krotką odpráwą [...] odehydź od łwiętego pytánia iego *RejPos* 210.

3. Wysłanie, wyprawienie; wyruszenie (7) : Ablegatio, Odpráwá/ odesłanie. *Mqcz* 187a; ty niemiefzkáiąć/ Kazaleś pod nié [uroczysko] ciągnąć: á iuz ná odpráwie Vczyniłeś rzecz do łwych *KochJez* Bv.

odprawa czyja [= wysyłanego] (1): [Z instrukcji poselskiej:] będziesz mowyl ze otim nycz niewiesz [...] gdzielmi mi twoy pan przy odpráwie twoyey tego nyewiedziely *LibLeg* 11/39v.

a. Zwolnienie ze służby; remissio Cn (4) : Desertor miles, Który króm odpráwy á dozwołenia odehydździ *Mqcz* 388a; *GrabPospR* M4; Smieią niemiłość táką łłudze y okrucieńłtwo czynić/ ktory iedną pogrozką odpráwy vpámiećać fię może. *SkarKaz* 422b.

Szereg: »odkazanie a odprawa« (1): dla czego ná łłuzbye łzkárádzye vtráci y weźmye złe odkazánye á odpráwę. *GliczKsiqz* H6.

b. [Pozwolenie opuszczenia, odesłanie z powrotem]:

Wyrażenie: »odprawa do domu«: Po dziesięści dniách/ żądał Leon odprawy do domu z małżonką fwoią *HistOtton* 114v.]

4. Podróż (1) : Reife. Odpráwá. Drogá. Wędrowká. Iter. [...] Itineratio. Via. [...] Cursus. *Calag* 395a.

5. Zaopatrzenie, wyposażenie (4) : Sumpt ták do pošyłania do innych PP. Rad/ iáko ná Pošty/ [...] ma bydź z fkarbu nászégo Polfkiégo y Litewfkiégo według biegu dawnégo odpraw tákowych *SarnStat* 45, 974.

odprawa czyja [= wyposażającego] (1): miłe dzieci gdy fie wam ták zdáło/ Iż ná moiey odpráwie widzi fie wam máło. *HistLan* Bv.

Przen (1) : bącznie czyni kto fie zámyka/ á fpraw y nawiętfzych ná ten czás nie przypufzcza [...]. Wiedząc iż rozmowá z Pánem Bogiem nic nie omiełzka/ á odpráwy przyšporzy. *SkarKaz* 609b.

6. Karmienie psów po polowaniu mięsem złowionej zwierzyny (2) :

Żart. (1): Iuż mu [*opiłemu*] dawno piełkowie gębę vliżáli. Bo iáko komornicy pilni go z wieczorá/ Nie wąpiá nic w odpráwie bo pozdno iadł wczorá. *RejWiz* 31.

Przen (1) : Abowiem fzalonemu fnádnie dodać rády/ Kiedy lámá myłł ciągnie do burdy do zwády. [...] Y nie trzebá záiuřzác będyeć przedię gonił/ Choćbyš y v odpráwy czálem kijem łomił. *RejWiz* 78v.

7. Akta państwowe (5) :

Wyrażenia: »odprawa pospolita« (2): vřtáwuujemy: áby od tego czáfu we wřzytkich odpráwách pošpolitych [...] Orłá znáku Koronnégo Herbu vżywáli. *SarnStat* 1063 [*idem*] 1193.

»tajemne odprawy Rzeczypospolitej« (1): poštánowiono ieřt [...]/ áby ieden był záwždy Sekretarz: który ma wiedzieć táiemné odpráwy Rzeczypořpolitéy [*sciens secretas expeditiones publicas JanStat* 292]. *SarnStat* 323.

a. Instrukcja poselska (2) :

odprawa komu do kogo (1): Liessieczkiemv odprawa do Kro. y. M. Vegierskiey *LibLeg* 11/40.

odprawa czyja [= otrzymana przez kogo] (1): doktorego choć zdrogy [*poseł*] wřtápić ma, odprawę swá maz nim communicowac *ActReg* 120.

Synonimy: **2.** odmowienie, odmowka, odpowiedź; **4.** droga, podróż.

Cf **ODPRAWIENIE**